N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 10 april 1891, kl. 8 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om dels framläggande af förslag till inrättande af en frilagersinstitution, dels ock utredning af frågan om inrättande af en svensk frihamn vid Öresund.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 64, har herr *M. Dahn* återupptagit en fråga, hvari Kongl. Maj:t på grund af framställningar från två af våra större handelsstäder redan tidigare aflåtit proposition. För 1886 års Riksdag framlade nemligen, som bekant, Kongl. Maj:t förslag till förordning om allmänt frilager, d. v. s. rätt för egare af tullpligtigt gods att utan föregående tullbehandling intaga godset å frilagersområde och der efter behag bearbeta, komplettera och ompacka detsamma, likasom vore det befintligt utomlands. Anledningen till de svenska affärsmännens initiativ i denna sak hade varit den ogynsamma täflingskamp de hade att bestå mot under fördelaktigare vilkor konkurrerande utländingar, i främsta rummet köpmännen i den danska hufvudstaden, hvilka redan öfver hundra år haft »Kreditoplag», d. v. s. rätt för handlande att, sedan tullpligtigt gods blifvit af tullkammaren undersökt, intaga det i sitt magasin och deröfver fritt förfoga mot säkerhet för tullens erläggande i händelse af varans användande för inhemskt bruk — och sedan år 1863 frilager.

Efter åberopande af vissa delar utaf herr statsministerns yttrande till statsrådsprotokollet vid beslutet om berörda propositions aflåtande,

samt under påpekande af de delar, hvari den svenska frihandelsinrättningen enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle hafva skilt sig från det danska frilagret, öfvergår motionären till bemötande utaf några af de skäl, hvilka vid 1886 års riksdag synas hafva föranledt Andra Kammarens afslag å den kongl. propositionen. Såsom skäl för afslag hade då inom kammaren antydts, dels att genom frilagersinstitutionen endast de stora städerna skulle vinna fördelar, men de öfriga få ökad svårighet att uthärda i konkurrensen, dels ock att den nya institutionen komme att uppmuntra importen af i synnerhet manufaktur- och korta varor och derigenom undergräfva den inhemska industrien äfvensom minska tullinkomsterna genom att medgifva möjligheten af ompackning i lättare inlägg och emballage. Dessa skäl anser motionären dock icke hållbara. Den täflan, som genom uppsättande af frilager skulle åstadkommas, vore en täflan mellan svenskt och utländskt frilager och ingalunda emellan våra större städers handlande och handelsidkarne i de små stadssamhällena, hvilka senare tvärt om skulle vinna förmånen att kunna vända sig ej blott till det utländska frilagret. Hvad angår farhågan för en ökad införsel, så blefve importen densamma vare sig den skedde från t. ex. Malmö eller från Köpenhamn. Beläget på det ena stället eller på det andra, blefve frilagersområdet att betrakta såsom liggande utom vårt tullområde, och å begge platserna skulle naturligtvis varan komma att bearbetas, kompletteras och ompackas, så att den passade för marknaden och bragte säljaren största möjliga vinst, blott att denna vinst med nuvarande tullagsstiftning stannar i utländingens fickor. Fullmägtige för Göteborgs handelsförening hade också påpekat, hurusom Danmark (d. v. s. Köpenhamn) ensamt af kolonial-, dryckes- och manufakturvaror kunnat till Sverige under åren 1874—1878 årligen i medeltal införa en varumängd, motsvarande ett värde af nära åtta millioner kronor, under det att Sveriges handel på Danmark med dylika varor vore en obetydlighet, och att Norge under år 1880 exporterade främmande varor af alla slag till ett sammanräknadt värde af närmare tre millioner kronor, deraf nära två millioner till Sverige. Ensamt kaffe, som danska köpmän införskaffat till Sverige, uppginge för år 1888 till 2,207,000 kilogram med ett värde af 3,570,000 kronor och för år 1889 enligt danska uppgifter till 4,803,728 danska skålpund. Hvad slutligen beträffade den befarade förlusten i tullinkomst i följd af minskning i taran vid ompackningen, kunde lätt tullen höjas med ett procenttal, motsvarande skilnaden mellan det tyngre och lättare emballaget.

Vidare hade af motståndarne till förslaget framhållits, att frilagers-

inrättningen skulle komma att begagnas till upplag af utländsk spanmål och kolonialvaror utöfver det verkliga behofvet, detta hvad spanmålen beträffar till men för vårt jordbruk. Men — invänder motionären — hvilken affärsman skulle väl vilja förskottera penningar och betala upplagsafgift för en vara, af hvilken ej något verkligt behof funnes? Spanmålen droge ju sin tull, så snart den från frilagret infördes i landet, och dessutom stode ju äfven i detta fall alltid det utländska frilagret på hinsidan Öresund färdigt att under enahanda vilkor, som tänkts skola gälla för ett svenskt frilager, förse oss med hvad vi önskade. Skilnaden vore, som sagdt, blott den, att vinsten på affären ej blefve svenskarnes utan utländingars, och att vår handelsbalans ökades till vår nackdel.

Motionären påpekar vidare, huru som vår handelsbalans vis à vis Danmark vore för oss allt annat än fördelaktig, oaktadt Danmark af naturliga förhållanden är hänvisadt att hos oss uppträda såsom köpare till vissa mycket betydande, för detsamma oumbärliga varuslag. Orsaken till den för Danmark, detta oaktadt, likväl gynsammare handelsbalansen vore förnämligast att söka deri, att danska köpmän lyckats ställa sig såsom mellanhänder mellan vårt land och produktionsplatserna med afseende på indiska och transatlantiska alster. Som prof på hvad Köpenhamn af importeradt gods år 1888 reexporterade till oss uppräknar motionären en mängd olika varuslag: anis, apelsiner, arrak, bijouterivaror, bomull (3 gånger mera än Hamburg), bly, cacao, citroner, dadlar, etuis, fikon, frö (en million kronor mest amerikanskt och schlesiskt klöfverfrö), färger, färgträ, galanterivaror (mest franska och tyska), gummi, hattfoder, ingefära, kaffe, kanel, kardemumma, kastanier, kautschuk, kaviar, konserver, korinter, korkbark, mandel, metaller (oarbetade), muskot, mysk, natron, oliver, fossila oljor och fotogén, peppar, plymer, rom, russin, rör (bambu- och rotting), saffran, salmiak, salpeter, salt, silke, soja, solfjädrar, svafvel, svamp (sug-), té, tenn, tobak, vadd, vanilj, vindrufvor, vin ($^1/_2$ million kronor), vitriol, sidenband, hel- och halfsidenväfnader (en million kronor). Denna för oss ofördelaktiga handelsställning kommer nu, efter motionärens uppfattning, att än ytterligare förvärras genom inrättandet af en frihamn i Köpenhamn. Derför borde jemväl från vår sida något göras för att neutralisera verkningarna af denna ökade merkantila makt, som vi hafva alldeles invid vår gräns, och för att bevara vårt handelspolitiska oberoende. Sådant skulle lämpligast vinnas derigenom, att vi äfven sjelfva i Öresund inrättade en frihamn, som under statens hägn och med dess bistånd och med det väldiga uppland, som den skandinaviska halfön utgjorde, borde hafva utsigter

att icke utan framgång kunna täfla med Köpenhamn om rolen som skaffare och förläggare i första hand, åtminstone för vårt land.

På grund häraf föreslår motionären, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla såväl om förslag till inrättande af en frilagersinstitution, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1886 års förslag, som (med hänsyn till Köpenhamns snart inträdande frihamnsrätt) om utredning af frågan om och behofvet och förmånen af inrättande af en svensk frihamn vid Öresund.

Utan att inlåta sig på frågan, hvem det är som slutligen betalar tullen, torde man kunna säga att densamma endast bör drabba sådana artiklar, som inom landet konsumeras, och bör uttagas så nära konsumtionstiden som möjligt. Dessa tvenne grundsatser hafva redan blifvit i vårt land erkända genom vissa importörerna medgifna rättigheter. En sådan är rätten att vid reexport erhålla restitution af den erlagda tullafgiften, äfvensom rättigheterna att få upplägga det importerade godset å vare sig nederlag eller transitupplag, samt slutligen tillåtelsen att i städerna Malmö, Landskrona och Helsingborg få inrätta frilager för proviantering af fartyg i Öresund. Rätten till nederlag, som hos oss leder sina anor från 1600-talet, innebär tillåtelse för egare af från utrikes ort infördt, tullpligtigt gods att, emot särskild afgift till kronan, sådant gods efter verkställd undersökning under eget och tullverkets lås upplägga, utan att för detsamma betala tull, innan det till inhemsk förbrukning uttages, äfvensom att godset till utrikes ort åter utföra. Enligt tullstadgan får nederlag upprättas i alla stapelstäder, hvarest tullkammare under tullförvaltares öfverinseende finnes inrättad, och undantag för varor, som få å nederlag uppläggas, är allenast stadgadt för bränvin och sprit af säd eller potatis, genever deruti inbegripen, äfvensom sprängämnen. Rättigheten att hafva transitupplag är vida yngre än nederlagsrätten och medgafs först år 1854. Denna rättighet innefattar medgifvande att få emot särskild afgift till kronan i vissa stapelstäder för viss tid upplägga utländska varor under tullverkets lås, utan att dessa varor äro underkastade undersökning från tullverkets sida. Från transitupplaget kunna varorna direkte förtullas, förflyttas till annan stads transitupplag, uppläggas å nederlag eller åter utföras. Transitupplagsrätten, som enligt tullstadgan endast är medgifven några uppräknade städer, men dock kan utsträckas till alla de städer, der nederlag får upprättas, får emellertid endast åtnjutas för sådant gods, som inkommer i kärl eller omslag, eller hvad i allmänhet

benämnes styckegods, hvarjemte bränvin, sprit och sprängämnen få lika litet uppläggas å transitupplag som å nederlag.

Ehuruväl dessa importrörelsen lemnade medgifvanden måste erkännas vara ganska betydande, kunna de dock, i betraktande af de vida större fördelar, som i våra grannländer äro denna handelsgren inrymda, långt ifrån anses vara tillfyllestgörande.

Möjligheten att vinna tullrestitution är numera hos oss temligen vidsträckt och har tydligen tillkommit på grund af önskan att i någon mån bereda våra industriidkare de förmåner, de genom allmänt frilager skulle kunnat erhålla. Men de stadganden, som reglera vilkoren för en dylik restitution, äro tyvärr och hafva af naturliga skäl måst blifva i viss mån godtyckliga och sväfvande, ganska tryckande och hämmande för vissa produktionsgrenar, samtidigt som de äro ganska liberala mot andra, och hafva också i följd häraf visat sig ledande till flerfaldiga orättvisor i tillämpningen. Så t. ex. beviljas, enligt mom. 1 af § 9 i underrättelserna till gällande tulltaxa, under vissa vilkor vid utförsel sjöledes från stapelstad af särskildt uppräknade, af utländska råämnen inrikes tillverkade varor restitution af tullmedlen *med bestämdt angifvet belopp* för hvarje vigt eller rymdenhet af exportvaran. Detta belopp är en gång för alla fastställdt af lagstiftaren och gäller sålunda för hvarje vara af det ifrågavarande slaget, oberoende af vexlande proportion emellan råämnena. Här fordras emellertid att samtliga vid exportvarans framställning använda råmaterialier äro utländska varor, för hvilka full införseltull blifvit erlagd; sålunda medgifves restitution hvarken då något af berörda råämnen är af svenskt ursprung, ej heller om i exportvaran ingår utländskt råämne af beskaffenhet att icke vara införseltull underkastadt.

Emellertid innehåller samma § mom. 5 ett mera allmänt hållet stadgande, enligt hvilket restitution *kan* beviljas äfven för produkt som delvis består af utländskt tullpligtigt, delvis af inländskt eller icke tullpligtigt utländskt råämne; men restitutionsförmånen är här icke lemnad exportören såsom någon hans lagliga rättighet utan göres för hvarje särskildt fall beroende af generaltullstyrelsens särskilda pröfning. Vill någon införa tull underkastade varor i ändamål att desamma åter utföra, antingen bearbetade i förening med inhemskt eller icke tullpligtigt utländskt råämne till produkt som i mom. 1 omförmäles eller ock bearbetade, med eller utan tillsats af sådant råämne till annan produkt, än de förut i paragrafen omförmälda, kan, såvidt generaltullstyrelsen finner tillförlitlig kontroll kunna åstadkommas, vid införseln erlagd tullafgift återfås, derest åtskilliga i momentet uppräknade närmare före-

skrifter iakttagas. Den, som af denna förmån vill komma i åtnjutande skall derom hos generaltullstyrelsen göra skriftlig anmälan med uppgift bland annat om den varas beskaffenhet, som för vidare bearbetning skall till riket införas, hvarefter generaltullstyrelsen bestämmer så väl den grund, efter hvilken restitution får åtnjutas, dervid hänsyn jemväl må tagas till vid exportvaras framställning oundviklig råämnesförlust som ock den minsta qvantitet, som får till utförsel angifvas. Bland de föreskrifter, hvilka den som vill åtnjuta restitution har att iakttaga, märkes vidare att vid förtullningsinlagan afsigten med införsel skall angifvas, att återutförseln eger rum samt restitutionen sökes inom ett år från varans införsel samt att varuegaren ställer sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, hvilka generaltullstyrelsen eger meddela, till förekommande af missbruk äfvensom att han godtgör alla de i och för restitutionsförmånens åtnjutande uppkommande kostnader. Härförutom måste importören underkasta sig åtskilliga i paragrafen närmare angifna formaliteter för att styrka det vilkoren för erhållande af restitution blifvit uppfylda, till kontrollering hvaraf tullförvaltningen derjemte eger vidtaga erforderliga undersökningar. Af det anförda framgår den allmänna tendensen i vår tullagstiftning att medgifva restitution för alla varor, som reexporteras. Denna tendens lider dock en mycket känbar inskränkning genom det för restitutionen föreskrifna vilkoret att generaltullstyrelsen skall finna tillförlitlig kontroll kunna åstadkommas. Är, enligt styrelsens åsigt, kontroll omöjlig, skall restitution vägras. Då det nu gifves fall, der tillförlitlig kontroll endast med största svårighet eller ock alldeles icke kan erhållas, blifva således vissa industrigrenar redan härigenom uteslutna från den medgifna förmånen. Men ännu flera hinder resa sig ofta i praktiken för reexportören mot hans sträfvan att komma i verkligt åtnjutande af den honom principielt tillämnade förmånen. Generaltullstyrelsen skall i hvarje särskildt fall bestämma den grund, efter hvilken restitutionen får åtnjutas. Hur samvetsgrant än bemälda embetsverk söker fullgöra sitt åliggande i detta afseende, torde det dock vara synnerligen svårt att en gång för alla bestämma en grund för restitutionens erhållande. Det torde icke kunna undvikas, att styrelsens beslut härutinnan blifver till nackdel antingen för statsverket, som i sådant fall får utgifva större belopp i restitution än det erhållit i tull, eller för varuegaren, hvilken då icke återbekommer allt hvad han i tull utgifvit. Ännu svårare blifver generaltullstyrelsens åliggande derigenom att hänsyn jemväl skall tagas till vid exportvaras framställning oundviklig råämnesförlust. Att i detta afseende uppställa regler, som blifva fullt rättvisa, torde

vara hardt när omöjligt. Härutöfver är att märka det varuegaren, hur fullständig restitution honom än medgifves, icke erhåller någon ersättning hvarken för ränteförlusten å tullafgifter under tillverkningstiden ej heller för den tidsförlust, som honom åsamkas genom alla för kontrollen nödvändiga undersökningar. I stället är han nödsakad att vidkännas alla de kostnader, som för dessa undersökningar erfordras, kostnader, som om kontrollen skall vara verksam, säkerligen icke blifva obetydliga.

Genom medgifvandet af restitution har man således icke lyckats skaffa tillverkaren en tillfyllestgörande godtgörelse för den tull han en gång nödgats erlägga.

Bland öfriga importörerna inrymda förmåner är nederlagsrätten onekligen den vigtigaste.

För det med densamma afsedda ändamålet äro ock de friheter, som genom denna rätt blifvit medgifna, fullt tillräckliga. Det gods, som blifvit å nederlag upplagdt kan der qvarligga under en tid af fem år, och godsegaren kan under den tiden med blott iakttagande af att han icke får uttaga mindre än helt kolly, antingen åter utföra godset, utan att hafva behöft erlägga någon tull, eller ock efter förtullning, använda det för den inhemska konsumtionen. Han är derjemte under nederlagstiden berättigad att dels efter tillsägelse hos tullförvaltningen efterse och vårda sitt nederlagsgods samt taga prof deraf i lämpliga små qvantiteter, dels ock efter särskild pröfning af tullförvaltningen verkställa ompackningar och aftappningar af nederlagsgodset i de händelser, då till följd af emballagers eller kärls bristfällighet fara uppstår, att varorna under fortsatt magasinering eller tillämnad transport kunna skadas eller förstöras, hvarjemte tullförvaltningen kan, derest till följd af särskilda omständigheter omflyttning i olika antal kolly är af nöden, dertill lemna tillåtelse, hvarom dock generaltullstyrelsen ofördröjligen skall underrättas. Härtill kommer att nederlagsgodset kan efter anmälan hos tullförvaltningen till annan öfverlåtas eller förpantas samt till annat nederlag förflyttas, äfvensom att godsegaren, sedan godset blifvit till förtullning angifvet, åtnjuter visst anstånd med tullens erläggande. Men allt detta oaktadt är den befattning varuegaren sålunda kan taga med nederlagsgodset ganska inskränkt. Han är förhindrad att företaga sådana ompackningar af godset, som göra detsamma lättast säljbart. Hela den mellanhandel emellan utländska producenter och konsumenter, som består i att af de förra inköpa en viss vara i stora qvantiteter och emballager och sedermera fördela densamma i mindre kolly, hvilka för småhandlandena äro lämpligare, kan faktiskt icke idkas

af våra importörer utan att de underkasta sin import förtullning. De komma härigenom i ett afgjordt sämre läge än deras utländska konkurrenter, som äro befriade från all tullbehandling i sitt eget land. Ännu mindre gifver nederlagsrätten våra industriidkare tillfälle att upptaga konkurrensen med utländingarna i den verksamhet dessa idka genom att från andra länder hemta råmaterial, som de utan att för detsamma betala tull kunna inom sitt eget land bearbeta för att åter utföra. De hufvudsakligaste fördelarna af nederlagsrätten äro sålunda allenast att varuegaren kan antingen reexportera varan i samma skick som den infördes eller ock låta den qvarligga å nederlaget, till dess att han behöfver den för den inhemska konsumtionen, hvarigenom han undviker ränteförlust å för tidigt erlagd tullafgift.

Transitupplagsrätten är ännu inskränktare. Varuegaren är visserligen befriad från varans undersökning ifrån tullverkets sida, innan densamma å transitupplaget magasineras, men för öfrigt äro honom medgifna rättigheter i allmänhet mera inskränkta än den persons, som har gods å nederlag. Så får egare af gods å transitupplag icke efterse infördt kollys innehåll eller deraf taga prof, förr än sådant kolly blifvit till förtullning eller nederlag angifvit. Alla de anmärkningar, som riktats emot nederlagsrätten kunna sålunda i vida högre grad framställas emot rätten till transitupplag.

Hvad slutligen beträffar den frilagersrätt, som sedan 1874 finnes i vårt land, är den så inskränkt att den ej kunnat erhålla någon större betydelse. Förbehållen allenast tre städer och gällande endast för de varor, som behöfvas för proviantering af fartyg, är denna rättighet naturligtvis af ringa omfång, men har här icke bort lemnas oanmärkt.

En utsträckning uti dessa i vårt land sålunda redan medgifna friheter i fråga om tullbehandlingen skulle lemnas genom upprättande af frilager i detta ords vidsträcktare betydelse. Till ett sådant frilager skulle varor, utan att tull för dem erlades, kunna införas, der uppläggas och på allt sätt behandlas som om de befunne sig utom landet.

För att bereda vår handelsverld denna synnerligen värdefulla lättnad, framlade Kongl. Maj:t, såsom ofvan nämnts, uti en till 1886 års Riksdag aflåten proposition förslag till förordning angående *allmänt frilager*, som detsamma skulle benämnas till skilnad från ofvanberörda i vårt land redan befintliga frilager. Frågan om införande af detta tulluppslag hade väckts först af fullmägtige för handelsföreningen i Göteborg, hvilka i underdånig ansökning af den 1 maj 1882 anhöllo att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder ledande dertill, att frilager i

hufvudsaklig öfverensstämmelse med den danska institutionen af samma art blefve i Sverige medgifvet. Till stöd härför anförde fullmägtige hufvudsakligen, att det numera, då genom de lättade kommunikationerna handeln emellan de skandinaviska länderna kunde antagas utveckla sig till stor betydelse, mer än hittills erfordrades, att Sverige i afseende på sina tullförhållanden icke befunne sig i sämre ställning än Norge och Danmark; att så likväl för närvarande vore förhållandet, enär handel på utlandet med importerade varor från de här befintliga nederlag och transitupplag i de flesta fall vore en omöjlighet till följd dels af de afgifter, som för upplagens begagnande måste erläggas, och dels i synnerhet deraf, att varuegarens fria dispositionsrätt öfver en på dessa upplag liggande vara vore inskränkt genom flere föreskrifter, hvilka hindrade sönderdelning i smärre kollyn, proftagning, bearbetande af varorna och dylikt som för handeln, åtminstone med en stor del artiklar vore oundgängligen nödigt, hvaremot Danmarks och Norges kreditupplagsinstitution och särskildt kreditupplaget i Köpenhamn, kompletteradt af frilagersinstitutionen och rätten till det så kallade »utvidede kreditoplag» (derå varor af ett större antal slag — särskildt manufakturvaror — och i mindre qvantiteter än å de allmänna kreditupplagen få intagas) lemnade köpmannen helt andra fördelar och lättnader i fråga om handeln med importeradt gods.

Sedan äfven stadsfullmäktige i Malmö den 9 september 1882 gjort underdånig framställning i enahanda syfte, uppdrog Kongl. Maj:t den 27 oktober 1882 åt en komité att verkställa den utredning och uppgöra de förslag som erfordrades för införandet i den svenska tullagstiftningen af den sålunda ifrågasatta frilagersinstitutionen. Denna komité afgaf i augusti månad 1884 förslag till förordning angående frilager, dervid komitén förmälde sig visserligen i hufvudsakliga delar hafva tagit till förebild de bestämmelser, som för denna institution vore gällande i våra grannländer Norge och Danmark, men likväl ansett sig böra i vissa delar icke oväsentligt afvika från föreskrifterna i nämnda länder. Så skiljde sig den af komitén föreslagna frilagersinrättningen ganska väsentligt från det danska frilagret, derutinnan, att det svenska tullverket icke belastades med anskaffande och underhåll af lokalerna, hvilket komitén föreslog skulle öfverlemnas åt kommunen eller enskilde. Denna omständighet ansåg komitén komma att medföra den beaktansvärda fördel, att det svenska frilagret lättare än det danska kunde komma att erhålla det större omfång och de öfriga fördelar, som närmast motsvarades af begreppet frihamn.

Öfver komiténs förslag hördes såväl kommerskollegium som ge-

neraltullstyrelsen. I det af dessa myndigheter gemensamt afgifna utlåtande förklarade de sig, lika med komitén, anse, att den ifrågasatta institutionen skulle komma att medföra väsentliga fördelar ej blott för handeln på utlandet, utan jemväl för den handel, som hade till syfte att inom landet afsätta utlandets produkter. Genom det fria förfogande öfver godset, som tillkomme frilagershafvaren, samt genom rättigheten att å frilagret jemväl införa inländska eller utländska, redan förtullade varor — hvilka dock naturligtvis vid derefter skeende utförsel från frilagret måste behandlas såsom utländskt oförtulladt gods — blefve godsegaren i tillfälle icke blott att ompacka godset huru han behagade, utan ock att efter behag bearbeta eller komplettera detsamma. Han kunde sålunda exempelvis af utländska väfnader förfärdiga kläder med begagnande, om han så önskade, af svenska symaterialier, af utländsk råtobak fabricera cigarrer o. s. v. Klart vore dock att i följd deraf, att tullsatsen å det färdiga fabrikatet i allmänhet vore vida högre än å råvaran eller den halffärdiga produkten, ett dylikt bearbetande af en råvara eller ett halffärdigt fabrikat endast kunde med fördel ifrågakomma, när det färdiga fabrikatet vore afsedt att afyttras till utlandet. Äfven för utförseln af sådana varor, som ej å frilagret underginge någon ompackning eller bearbetning, medförde frilagersinstitutionen en lättnad derutinnan, att någon undersökning af varorna hvarken vid införseln eller utförseln ifrågakomme. Icke mindre afsevärda vore fördelarne af frilagersinstitutionen för den inrikes handeln. Betydande grenar af denna handel vore nemligen uteslutna från möjligheten att i någon betydligare mån draga nytta af nederlaget. Så vore förhållandet med handeln med de flesta manufakturvaror och i all synnerhet med handeln med väfnader. Då en handlande med dylika varor ständigt måste hafva till hands att för sina kunder förevisas varor af alla de olika modeller eller mönster, med hvilka han handlade, men han vanligtvis ej kunde hålla något större lager af hvarje särskildt mönster, vore det klart att han ej kunde draga någon synnerlig fördel af nederlaget, från hvilket han ej finge uttaga mindre än ett helt kolly, utan att han i regeln måste hafva hela sitt varulager förvaradt under sitt eget lås, hvarigenom han också lättare blefve i tillfälle att egna dylika mera ömtåliga varor nödig tillsyn och vård. Också begagnades i Stockholm, enligt hvad embetsverken inhemtat, nederlagsrätt endast i undantagsfall af dem, som handlade med manufakturvaror. Infördes åter frilagersinstitutionen, kunde köpmannen inskränka sig till att i sin handelsbod tillhandahålla prof å de artiklar, han hölle till salu, samt upplägga den väsentligaste delen af sitt lager å frilagret, hvarifrån han

kunde göra uttagningar i mån af kundernas reqvisitioner samt i de af dem önskade qvantiteter.

Med afseende på de väsentliga fördelar den ifrågavarande institutionen, hvilken icke komme att föranleda någon kostnad för statsverket, skulle komma att medföra för den svenska handeln, tillstyrkte derför embetsverken, att institutionen måtte, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad komitén föreslagit, i den svenska tullagstiftningen införas.

I det af herr statsministern derefter afgifna yttrande till statsrådsprotokollet vid beslutet om den kongl. propositionens aflåtande anförde denne bland annat hurusom af komiténs förslag till förordning angående *frilager* framginge, att komitén tänkt sig hufvudgrunderna för denna institution sådana, att frilager skulle, efter tillstånd af generaltullstyrelsen, få inrättas uti eller i närheten af stapelstad, dervid statens kostnad för bevakning, bokföring och expedition skulle betalas af frilagrets egare, samt att på frilagret skulle få intagas så väl tullpligtigt gods af hvad slag det vara må, som alla slag tullfritt och förtulladt gods, dock att från frilager skulle vara uteslutet sådant gods, som kunde medföra eldfara eller annan skada eller olägenhet för frilagret, samt att för en gång förtulladt gods, som intagits å frilager, skulle vid uttagningen ånyo erläggas tull, såsom vore det från utlandet direkt intaget. Statsverkets trygghet att utfå behöriga tullafgifter skulle enligt förslaget tillgodoses derigenom, att tulltjenstemännen skulle ega tillträde till frilagrets särskilda afdelningar, samt att detsamma skulle vara försedt med vaktrum, som måste passeras af hvar och en, som lemnar frilagret; att i vaktrummet vederbörande tulltjensteman skulle ega att å den utgående låta verkställa kroppsvisitation, utan att vara underkastad påföljd i händelse underslef befunnes icke hafva egt rum, såsom följd hvaraf tillträde till frilager skulle vara förbjudet för qvinnor; äfvensom att öfverträdelser af förordningen blifvit belagda med ganska drygt ansvar.

Beträffande förslaget i öfrigt ville herr statsministern särskildt fästa uppmärksamheten derpå, att då enligt förslaget statens kostnad för bevakningen af samt bokföringen och expeditionen vid frilagret skulle betalas af dess egare, hvilken, innan frilagret må för sitt ändamål begagnas, skulle för gäldandet af sagda kostnad ställa säkerhet, som af generaltullstyrelsen godkändes, någon kostnad i följd af den nya inrättningens införande icke komme att drabba statsverket. Vidare ville herr statsministern framhålla, att varorna så väl vid intagandet å och uttagandet från frilagret, som under den tid, de derstädes vore upplagda, stode under oafbruten bevakning af tulltjenstemän, hvadan staten

icke hade att befara någon förlust genom egarens insolvens och faran för indirekta förluster genom underslef, smuggling o. s. v. icke vore större än den vore vid all varuinförsel från utlandet.

Om förenämnda kongl. proposition detta oaktadt icke blef af Riksdagens båda kamrar antaget, anser utskottet anledningen härtill sannolikt snarast vara att söka deri, att man inom den ena kammaren ännu icke hunnit fullt beakta och uppskatta de stora fördelar som antagandet af ett dylikt förslag skulle innebära.

I allt hufvudsakligt torde dessa fördelar redan vara framhållna i den redogörelse utskottet här ofvan lemnat för den särdeles fullständiga och mångsidiga belysning saken redan vunnit inom handelsföreningarne i Göteborg och Malmö, inom den kongl. komitén, hos kommerskollegium och generaltullstyrelsen och slutligen i statsrådet.

Såsom förut påpekats innebär förslaget heller icke någon afvikelse från de principer som redan äro gällande i vår tullagstiftning. Statsmagterna hafva deri fullt erkänt, att tull icke bör drabba den i exportändamål införda varan, vare sig den är afsedd att exporteras i samma tillstånd som den införts eller i mera förädlad form. Detta erkännande ligger till grund för alla ofvan omnämnda, importörerne redan lemnade medgifvanden. Men det har ock visats att dessa medgifvanden icke kunna anses vara tillfyllestgörande. Det är först genom tillåtelse att upprätta allmänt frilager, som det mål uppnås, hvilket af lagstiftaren åsyftats. Till ett allmänt frilager kan producenten införa hvilka varor han för sin tillverkning behöfver utan att för någon af dem nödgas erlägga tull. Han är der ock befriad från hvarje undersökning af varan, från alla kostnader till utrönande af huru mycket af råvaran återfinnes i den färdiga produkten, från all den tidsförlust, som af en dylik undersökning blifver en följd äfvensom slutligen från all förlust af ränta å erlagd tullafgift. Han behöfver ej frukta att genom en origtigt beräknad grund för restitutionen få hela sin affärsverksamhet satt på spel utan kan, fri från alla på konstladt sätt åvägabragta produktionskostnader, beräkna utgifter och inkomster inom sin verksamhetsgren efter samma grunder som hans utländske konkurrent.

Å andra sidan behöfver ej heller staten befara att genom för hög restitution till exportören utgifva mera än denne såsom importör förut erlagt i tull. Har man som nu skett en gång erkänt principen, synes man icke böra tveka att föra densamma till dess enda fullt rigtiga och verksamma konseqvens.

En fabrik ega vi redan i vårt land, som arbetar under samma vilkor, som en fabrik med frilagsrätt nemligen fabriken i Karlshamn för rening

af utländskt råbränvin. Det är allmänt kändt att denna fabrik icke skulle kunna drifvas utan de friheter densamma uti ifrågavarande afseende erhållit. Men många äro de industrier, som af ifrågasatta institution borde kunna draga nytta. Exempelvis kunna nämnas för export beräknade möbelsnickeri, vagn- och instrumentfabrikation, tillverkning af färdiggjorda kläder, deri inberäknadt skodon och hattar, fabrikation af tvål, parfymer, chokolad, cigarrer m. m. Hit höra särskildt ett slags industrier, som borde vara föremål för ett synnerligen varmt nationelt intresse, men som under nuvarande förhållande synas hafva svårighet att här taga fart, de nemligen, som afse en bearbetning af landets egna naturalster, med tillhjelp af en eller annan utländsk produkt. En sådan industri är t. ex. den som består i förädlingen af våra vilda bär. Man må icke tro att denna industri, hvilken här valts såsom exempel, blott är af ringa betydelse eller rör sig med föga beaktansvärda siffror. Våra skogsbär utföras numera till Tyskland i hela ångbåtslaster; enligt hvad statistiken gifver vid handen exporterades af friska frukter och bär under år 1887 633,152 kilogram, år 1888 1,255,086 kilogram och år 1889, 1,182,447 kilogram. Största delen häraf har naturligtvis utförts till utländska fabriker, hvarest dessa frukter och bär förvandlats till sylter, safter och viner. För våra egna landsmän är drifvandet af denna industri i stort i det närmaste omöjliggjord, enär för densamma behöfves socker, för hvars höga tull restitution väl kan erhållas, men endast under ofvan angifna, produktionen fördyrande och ytterst försvårande vilkor. Denna industri skulle säkerligen eljest kunna i ganska stor utsträckning drifvas i vårt land och den nationalrikedom vi ega uti våra vilda bär skulle, om berörda hinder aflägsnades, i vida rikare mån än hittills kunna tillgodogöras. Flera exempel kunde här anföras på dylik industriel verksamhet, genom hvars underlättande på angifna sätt bättre afsättning för inhemska produkter skulle erhållas.

Liksom den för utförsel arbetande svenska *industrien*, skulle äfven den svenska *handeln* af frilagersinstitutionen draga fördel, och detta ej blott för sin exportaffär på utlandet utan äfven för varuomsättningen i eget land, der den nu har att möta en fördelaktigare ställd utländsk konkurrens. Såsom förut påpekats kan man icke inom det svenska nederlaget ompacka å detsamma upplagda varor, när icke detta för varans bibehållande i värde befinnes alldeles oundgängligt. Den handel, som består uti att importera en vara i större emballager, fördela densamma i mindre kollys och derpå afyttra den till minuthandlande, kan derför icke hos oss idkas utan att importören underkastar sig att först

betala tull för det i de större emballagen, importerade godset. Med begagnande af det danska frilagret kan den danske köpmannen med fördel drifva denna handel å Sverige. Och är detta ock, såsom motionären anmärkt, förklaringen till att en stor del af våra kolonialvaror går öfver Danmark. Genom inrättandet af allmänt frilager jemväl i Sverige skulle man möjliggöra för våra handlande att med hopp om framgång upptaga konkurrensen med Köpenhamns affärsmän och såmedelst tillförsäkra våra landsmän den handelsvinst, som för närvarande stannar hos utländingen.

Men den utvidgade handel, som genom inrättande af frilager åstadkommes medför naturligen äfven utvidgad *sjöfart*, och har derigenom betydelse äfven för de handlande, som icke sjelfva begagna sig af frilagret. En ökning i de reguliera transportförbindelserna, har öfverallt visat sig blifva en följd af den i större skala tillämpade frilagersinstitutionen. Och bristen på fasta ångbåtsförbindelser, särskildt med något mera aflägsna länder, är en brist hvaröfver såväl våra exportörer som importörer för närvararande klaga. Alltför länge åtnöjde sig vårt land med att nästan icke hafva egna fasta ångbåtskommunikationer annat än med Lübeck och Köpenhamn, öfverlemnande åt den hanseatiska frihamnen och det danska frilagret att förse oss med hvad vi från andra länder behöfde och att förmedla våra förbindelser med den öfriga verlden.

En annan fördel för handeln skulle i de fall, der kommuner eller stora privatbolag uppbyggde frilagersmagasin, vinnas derigenom, att de i dessa magasin upplagda varor lättare än hittills skulle kunna af deras egare försäljas eller pantsättas, utan att dessförinnan undergå åtskilliga åtgärder hos tullförvaltningen, hvarjemte formen för varans öfverlemnande åt köparen eller kreditgifvaren är onödigtvis tung och omständlig. I attester från frilagrets föreståndare, intygande att vissa till qvantitet och beskaffenhet bestämda varor der blifvit upplagda och komme att tillhandahållas attestinnehafvaren, skulle man hafva vunnit den vigaste och beqvämaste formen för en varas försäljning eller förpantning, en form som, hos oss genom »magasinsbolagen» knappast mer än inledd, i England genom de så kallade *Warrants* vunnit en oerhörd utsträckning.

De stora fördelar som sålunda genom inrättande af allmänt frilager skulle beredas såväl industri som handel, skulle enligt Kongl. Maj:ts förslag vid 1886 års riksdag icke tillskynda statsverket några kostnader och någon dylik anledning kunde derför icke åberopas för afslag å den kongl. propositionen. De skäl, som härför anfördes, finner utskottet icke ega den betydelse, som då synes hafva tillmätts desamma och hafva till största delen blifvit af motionären bemötta.

Mot hvad motionären i berörda afseende anfört vill utskottet allenast erinra, det hans förslag att för undvikande af förlust i tullinkomsten i följd af minskning af taran vid ompackningen höja tullen med ett motsvarande procenttal, vid tillämpningen torde komma att möta betydande svårigheter. Men då, såsom statsministern år 1886 anmärkt, föreskrifterna om att vid förtullningen afdrag ej får göras för emballaget äro lemnade, icke för att öka tullen å de ifrågavarande artiklarne utan allenast för att underlätta deras tullbehandling, synes intet vara att anmärka emot att varuegaren beredes tillfälle att inom frilagret med varorna vidtaga en åtgärd, hvilken han i allt fall egt frihet företaga före varornas införsel. Då den minskning i tullafgifter som härigenom skulle uppstå ur fiskalisk synpunkt dessutom är jemförelsevis obetydlig, och de som begagna sig af utländskt frilager alltid kunna undandraga staten denna inkomst, synes detta skäl mot inrättande af allmänt frilager icke ega synnerlig vigt.

En annan anmärkning som vid 1886 års riksdag framställdes emot det kongl. förslaget var att någon större affärsverksamhet af detta slag icke vore att förvänta inom vårt land. Det är visserligen sant, att vi redan låtit en dyrbar tid gå oss ur händerna och att våra grannar väl begagnat sig deraf och bemägtigat sig ifrågavarande handel. Men det är att märka, att nu föreliggande fråga väckts till lif genom framställningar från två af våra större handelsstäder. Det är således anledning att antaga, att affärsmännen i dessa städer skola begagna sig af den gifna tillåtelsen och såmedelst möta en konkurrens, hvilken, såsom motionären påpekat, blifver så mycket svårare att motstå, då Köpenhamn erhåller en frihamn, från hvilken berörda affärsverksamhet kan drifvas i ännu större utsträckning än hittills. Härtill kommer en annan omständighet, som manar att fortast möjligt lemna det sökta medgifvandet. Snart skall Nord-Östersjökanalen öppnas för trafik och Östersjöhandeln kommer dermed säkerligen att beträda helt nya vägar. Det är vigtigt att den svenska köpmannen då kan begagna sig af denna omhvälfning och taga sin andel uti ifrågavarande handel, som eljest kommer att allt fortfarande förblifva i utländingarnes händer. Denna sida af frågan är synnerligen beaktansvärd och påkallar densammas snara afgörande.

Emot frilagersinstitutionens införande gjordes vid 1886 års riksdag vidare den invändning att man skulle hafva svårt för att förebygga smuggling från ett frilager. En sådan erfarenhet har dock icke gjorts i andra länder och det torde derför icke finnas någon anledning att antaga det denna olägenhet skulle visa sig här. De försigtighetsmått

som i detta afseende stadgades i den föreslagna förordningen, synas utskottet ock hafva varit fullt betryggande, isynnerhet som den föreslagna förordningen jemväl innehöll att frilagershafvare skulle, om han om smugglingen egt vetskap, hafva för alltid förverkat rätt att af frilagret sig begagna samt vara skyldig att genast utrymma sitt lager.

En anmärkning, som deremot med mera fog gjordes emot det kongl. förslaget, var att detsamma utan inskränkning tillät uppläggande af bränvin och sprit å frilager, oaktadt dessa varor ej få läggas å nederlag. Förbudet häremot är tydligen lemnadt dels för att förebygga spekulation med utländskt bränvin å den inhemska marknaden dels ock till följd deraf att utan dylikt förbud, importören af utländskt bränvin skulle gynnas framför producenten af den inhemska varan, i det den senare måste betala sin skatt förskottsvis, men den förre först då han ville sälja varan för konsumtion. Då de skäl, som sålunda tala för att bränvin icke få uppläggas å nederlag för att sedermera kunna användas för den inhemska konsumtionen jemväl synas gälla för frilager, torde den sålunda framstälda anmärkningen vara rigtig, men föranleder icke till ett förkastande af hela den föreslagna institutionen utan allenast till förbud för att å frilager införa bränvin för annat ändamål än dess förädling till export i derför särskildt inrättad fabrik.

Då utskottet sålunda icke ansett något giltigt skäl förefinnas emot antagande af en lag i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Kongl. Maj:t vid 1886 års riksdag föreslagna, men deremot delar den af handelsverldens representanter, af kommerskollegium och generaltullstyrelsen samt af Kongl. Maj:t sjelf uttalade uppfattning, att så väl industri som handel skulle af tillåtelsen till upprättande af allmänt frilager kunna draga stor nytta, samt staten af denna institution icke skulle ådragas någon kostnad, har utskottet funnit motionärens förslag i denna del böra tillstyrkas.

Motionen innehåller emellertid härjemte en hemställan, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utredning af frågan om samt behofvet och förmånen af inrättande af en svensk frihamn vid Öresund. Denna del af förslaget har utskottet ansett sig för närvarande icke kunna biträda. Det är visserligen sant att samtliga de fördelar, som tala för upprättande af allmänt frilager, i regel ännu fullständigare förväntas af en frihamn. En frihamn är ett landområde med tillhörande hamn, som förklarats ligga utanför rikets tullgräns. Den är sålunda ett allmänt frilager i stort; inom densamma kunna uppföras magasiner och fabriker af alla slag. Frågan om upprättande af en dylik hamn synes dock nu vara för tidigt väckt. Anläggningen af

en sådan kräfver nämligen mycket stora kapital. Frihamnen i Hamburg har kostat omkring 150 millioner mark och kostnaden för den redan beslutade anläggningen af frihamn i Köpenhamn beräknas skola uppgå till omkring 12 millioner kronor. Det är visserligen sannolikt att å flera platser inom vårt land frihamn skulle kunna anläggas för vida mindre kostnader, men dessa torde i alla fall blifva så betydliga att hvarken staten eller någon kommun för närvarande skulle vilja åtaga sig desamma. Detta kan ju möjligen anses icke hindra att en utredning göres om behofvet af en frihamn och de utsigter som kunde förefinnas för att densamma skulle blifva af någon större nytta. Men just en sådan utredning torde under nuvarande förhållanden vara svår att åstadkomma. Innan allmänna frilager blifvit inrättade och den utsträckning dessa visat sig kunna taga blifvit känd, torde en tillfredsställande utredning af frågan om frihamn vara svår att åvägabringa. Härtill kommer att, som ofvan påpekats, de allmänna frilager, som enligt det kongl. förslaget skulle inrättas i vårt land, bättre än de utländska frilagren skulle kunna ersätta en frihamn genom öfverlemnandet till enskilde och kommunerna att upprätta dylika institutioner, hvilka kunde efter behofvet vidgas och förstoras och sålunda sjelfva genom sin naturliga utveckling snart angåfve hvar lämpligaste platsen vore för en frihamn.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer utskottet,

att motionärens förslag måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om framläggande för nästa Riksdag af förslag till förordning angående allmänt frilager, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag till 1886 års Riksdag samt med föreskrifter, som betryggade statsverket för alla kostnader med anledning af berörda institution.

Stockholm den 10 April 1891.

CARL HERSLOW.

Reservationer:

af herrar *Reuterswärd*, *Wallberg*, *Stephens*, *Almström* och *P. J. Andersson*.

Herr *Lithander* har härjemte anhållit att få antecknadt, att han till följd af sjukdom icke deltagit i behandlingen af förevarande motion.

Tillägg

till bevillningsutskottets betänkande n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om dels framläggande af förslag till inrättande af en frilagersinstitution, dels ock utredning af frågan om inrättande af en svensk frihamn vid Öresund.

Reservation

af herrar *Reuterswärd, Stephens, I. A. Wallberg, Almström* och *P. J. Andersson:*

Mot utskottets tillstyrkan, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om framläggande för nästa Riksdag af förslag till förordning angående allmänt frilager, få vi härmed anmäla vår reservation.

Frågan om frilagers inrättande har varit föremål för utredning af en af Kongl. Maj:t tillsatt komité, som den 4 augusti 1884 afgaf ett utlåtande, på grund af hvilket Kongl. Maj:t till 1886 års Riksdag aflät nådig proposition i frågan, hvilken dock icke ledde till någon Riksdagens åtgärd. Endast en kort tid har således förflutit, sedan fullständig utredning erhållits och Riksdagen i frågan fattat beslut. De skäl, som anförts för dess återupptagande, kunna vi ej finna vara så tungt vägande, att de böra leda till återupprepad besvärlig och kostsam utredning. Vi anse äfven, att i frågor af den art som denna en enskild förslagsställare skall grunda sin framställning ej blott på de skäl, han för sin egen del anser tala för densamma, utan derjemte på ett af vederbörande kommun eller konsortium af vederhäftige personer fattadt beslut, att efter en viss angifven plan åvägabringa det företag, hvarom fråga är, om Konung och Riksdag dertill lemna bifall. Om

en sådan säkerhet ej ställes vid en liknande motions afgifvande, och denna skulle vinna statsmagternas bifall, kan följden blifva, att staten får vidkännas kostnaden för utredningen, utan att det åsyftade företaget kommer till stånd. Om den fördel för landet, som inrättandet af frilager på en eller annan ort skulle medföra, äro vi dessutom af en mot utskottets flertal motsatt mening. Enligt gällande lagstiftning är det redan nu medgifvet *alla* köpmän i *alla* stapelstäder att emot en särdeles låg afgift (årligen 1 proc. af tullafgiften) på s. k. nederlag få upplägga, under en tid af intill 5 år förvara, efter behof mot erläggande af tull till försäljning inom landet uttaga eller utan vidare afgift derifrån för reexport bortföra tullpligtiga varor, dock utan ompackning. Han är berättigad att efter anmälan till vederbörande myndighet få efterse och vårda sitt nederlagsgods och företaga för varans skötsel nödvändiga omfyllningar eller ompackningar; han får deraf taga prof i lämpliga mängder. Han kan vidare efter vederbörlig anmälan förpanta, på annan person öfverlåta, eller till annan nederlagsplats förflytta sitt gods, samt åtnjuter, sedan detta till förtullning blifvit angifvet, visst anstånd med tullens erläggande.

Det är äfven medgifvet att på i det närmaste enahanda vilkor upplägga varor på s. k. transitupplag.

Genom inrättandet af frilager skulle den, som blir i tillfälle att begagna sig deraf, förutom hvad genom nederlagsrätten medgifves, komma i åtnjutande af förmånen att i frilagret ompacka eller från emballage skilja dit införda varor, der förevisa, försälja och derifrån i mindre qvantiteter utföra dem emot erläggande af stadgad tullafgift. Han kan dit tullfritt införa tullbelagda råämnen och halffabrikat och bearbeta dem till färdiga varor. Han kan derifrån liksom från nederlag tullfritt exportera sitt gods.

Man skall lätt finna, att de fördelar, som ett frilager erbjuder utöfver dem, som redan äro medgifna genom rättigheten att begagna sig af nederlags- och transitupplag, icke äro af betydelse för den stora handeln, och att den stegring i sjöfarten, som utskottet tror följa med frilagret, icke kan väntas, då förutsättningen, ökad trafik med de stora handelsvarorna, ej kan påräknas. För den, som idkar dylika affärer, är det af ringa vigt att från nederlag få uttaga mindre qvantiteter än dem nederlagsrätten redan medgifver, och de kostnader, han får vidkännas för begagnande af frilagret, måste, om staten ej skall bevilja särskilda favörer, till och med blifva större än vid begagnandet af nederlagsrätten. Deremot ställer sig förhållandet helt annorlunda för handeln med manufaktur-, galanteri- och modevaror, äfvensom med s. k.

korta varor samt viner och spirituosa. För den, som drifver handel med dessa artiklar, blir det till stor fördel att på frilagret kunna få upplägga utländska tillverkningar, der ompacka och i behagliga smärre qvantiteter, med befrielse från hela eller en del af tullen för emballaget, få utförsälja dem. Det lemnar ock bättre tillfälle att göra gynsamma inköp af utlandets ej mera moderna tillverkningar och öfverblifna lager.

Då det ej torde finnas den ringaste sannolikhet, att dessa manufaktur- och modevaror m. m. skola kunna i någon nämnvärd mängd till våra grannländer reexporteras, blir följden endast den, att ett större och beqvämare tillfälle beredes de utländske tillverkarne att till förfång för våra egna yrken och näringar och i vissa fall genom frigörandet från emballage m. m. till lägre tullsatser än de lagligen gällande få inom landet främja afsättningen af sina varor, af hvilka en stor del efter vår förmening kommer att utgöras af lyx- och galanterivaror samt viner, af hvilka artiklar landet redan nu är i hög grad öfversvämmadt. Hvad särskildt angår tullen på emballage, få vi emot det i utskottets betänkande anförda yttrandet af statsministern år 1886, »att föreskrifterna om att vid förtullning afdrag ej får göras för emballage äro lemnade, icke för att öka tullen, utan för att underlätta varans tullbehandling», erinra, att, då i nu gällande tulltaxa tullsatserna blifvit till lättnad för tullbehandlingen bestämda i bruttovigt på många artiklar, tarans vigt härvid tagits i beräkning, och tullen således blifvit satt lägre, än om nettoförtullning skulle ha bestämts, att tarans vigt för flera artiklar spelar en stor rol (ända till mer än 40 procent af bruttovigten) samt att möjliggörandet af nettoförtullning af dylika artiklar ovilkorligen i många fall skall leda till minskning af tullinkomsterna. I det af senaste tullkomité afgifna betänkande och förslag till tulltaxa har äfven vid bestämmandet af bruttotullsatser tarans vigt tagits i betraktande, och tullsatserna satts med hänsyn dertill. Särskildt yttrande om bruttoförtullningen finnes å sidan XIII i betänkandet.

Den bearbetning och tillverkning inom frilagersområdet af varor för export, som utskottet låter hägra i sin motivering, synes oss lika litet sannolik som reexporten af dit införda manufakturvaror, och den ytterst ringa möjligheten af sådana affärer kan ej uppväga olägenheten af den ökade införsel af utländska varor, som frilagren skulle medföra. Väl kan en bearbetning af varor der komma till stånd, men säkerligen skulle den komma att gå i en helt annan rigtning, än den utskottet tänkt sig. Den skulle enligt vår mening taga formen af bearbetning till färdiga varor af råämnen och halffabrikat, å hvilka tull-

satserna ej äro satta i ett noga afvägdt förhållande till den färdiga varan. Den skulle få till föremål sönderdelandet af sådana sammansatta varor, i hvilka de ingående olika delarne kunna hvar för sig förtullas billigare än det hela, afskiljandet af emballage eller utbytandet af tyngre omslag mot lättare m. m.

Till de skäl mot motionen, som vi ofvan angifvit, måste vi lägga ytterligare ett, som äfven af dem, som i frågan ej dela vår åsigt, svårligen torde kunna underkännas. Nuvarande bestämmelse om nederlags- och transitupplag äro lika för *alla* affärsmän i *alla* handelsstäder inom landet. Genom beviljandet af frilagersrätt kommer ett *fåtal* affärsmän inom *vissa* grenar på *en* eller *några få* platser att gynnas framför öfriga, och detta skulle i ännu vidsträcktare omfång blifva förhållandet, om frilagren skulle medföra den verkan, som utskottet synes antaga.

Vi kunna ej heller undertrycka den mening, att, om den af utskottet föreslagna vägen beträdes, och till följd af statsmagternas beslut frilager och i sammanhang dermed antagligen äfven frihamnar skulle anläggas, sådant svårligen låter sig utföras utan mellankomst af och kostnad för staten.

Då vi således anse, att handeln med de stora stapelvarorna ej kan hafva synnerlig fördel af det föreslagna frilagret, att till följd deraf ingen ökad sjöfart är att förvänta, att någon reexport af varor derifrån ej har utsigt för sig, att en tillverkning af exportvaror svårligen der kan komma till stånd, men vi deremot hålla för alldeles påtagligt, att en väg genom detsamma öppnas för obehöflig och för våra näringar skadlig införsel af utländska manufaktur- och öfverflödsvaror, och att en orättvisa begås mot affärsmän på andra platser, få vi yrka afslag på förevarande motion.

Stockholm, *K. L. Beckman*, 1891.